Dosarul nr. 4r-465/25 Judecătoria Strășeni (sediul Călărași)
4-24105014-02-4r-31012025 Judecător Igor SÎMA

D E C I Z I E
în numele Legii

29 iulie 2025 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței Silvia CECAN
Judecători Denis BĂBĂLĂU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, fără prezența părților, recursul declarat de agentul constatator Victor MORARI, împotriva Hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, în cauza contravențională intentată prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024, în privința lui **BORDIAN Elena**, în temeiul art.354 alin.(1) Cod contravențional.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 18.09.2024 până la 21.01.2025;
în Curtea de Apel Centru, din 31.01.2025 până la 29.07.2025.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea Hotărârii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T :

1. În data de 5 septembrie 2024, de către agentul constatator al Inspectorului Poliție Călărași, Victor MORARI, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI06 431258 și decizia de sancționare.

Potrivit actelor nominalizate anterior, agentul constatator a stabilit că, în data de 04 septembrie 2024, BORDIAN Elena aflându-se în incinta primăriei satului *****a manifestat un comportament huliganic, astfel strigând pe un ton ridicat, fapt ce a deranjat alte persoane.

Faptele respective au fost calificate de către agentul constatator conform prevederilor art.345 alin.(1) Cod contravențional și în legătură cu aceasta, prin decizia agentului constatator MORARI Victor a fost sancționată cu amendă în mărime de 6 unități convenționale ceea ce constituie echivalentul a 300 lei.

În data de 17 septembrie 2024, BORDIAN Elena a depus o contestație împotriva procesului verbal cu privire la contravenție seria/nr. 431258 din 05 septembrie 2024 și a

deciziei de sancționare în baza art.354 alin.(1) Cod contravențional ulterior concretizată în ședință de judecată (f. d. 2-3).

2. *Prin Hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025,* a fost admisă contestația depusă de BORDIAN Elena împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 și a deciziei de sancționare prin care a fost recunoscută vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) Cod contravențional.

A fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 și a deciziei de sancționare prin care a fost recunoscută vinovată de săvârșirea contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) Cod contravențional.

A fost încetat procesul contravențional pe marginea învinuiri formulate în raport cu BORDIAN Elena de comitere la 04 septembrie 2024, a contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) Cod contravențional în legătură cu faptul că în conduita Elenei BORDIAN nu este întrunită fapta contravenției stabilită de art.354 alin.(1) Cod contravențional.

3. *Nefiind de acord cu Hotărârea instanței de fond, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Călărași, Victor MORARI a declarat recurs* în termenul legal, prin care solicită admiterea recursului, casarea Hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, prin care să fie admisă o hotărâre nouă.

În motivarea recursului agentul constatator a menționat că, Hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, este neîntemeiată, din considerentul că, instanța a dat doar o apreciere probelor prezentate la materialele cauzei contravenționale, şi nu a solicitat administrarea suplimentară a unor acte probatorii în cazul constatării lipsei acestora, circumstanțe care ar fi putut fi examinate şi verificate prin prisma argumentelor participanților la proces, ca ulterior să fie emisă o hotărâre motivată, clară şi conform prevederilor legale la caz.

Constată recurentul prezența temeiurilor de fapt şi de drept, întru casarea acesteia, astfel că la adoptarea soluției instanța de fond nu a ținut cont de rigorile art.458 alin.(1) Cod contravențional al Republicii Moldova, care indică, că „examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: lit. a) caracterul veridic al contravenției imputate; lit. b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; lit. c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; lit. d) existența circumstanțelor atenuante şi/sau agravante; lit. e) necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; lit. d) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Cu hotărârea instanței de judecată nu este de acord, considerând-o neîntemeiată şi neargumentată, pasibilă de a fi clasată, din considerent că instanța la examinarea cauzei contravenționale nu a luat în considerație argumentele expuse în şi probele prezentate, nu au fost examinate şi elucidate pe deplin toate aspectele, argumentele şi probele prezentate. Totodată nu a fost luată în considerație declarația victimei care a comunicat că tot în ziua dată în incinta primăriei din ***** cet. BORDIAN Elena sa adresat cu cuvinte jignitoare în adresa sa. Luând în considerație că la solicitarea cet. BORDIAN Elena a venit soțul ultimei BORDIAN Vasile şi alte rude ale ultimei au început a striga și a înjura în incinta primăriei fapt pentru care au fost atrași la răspundere contravențională toți participanții recunoscuți

vinovați. În cadrul acțiunilor de constatare, care au servit drept motiv de începere a procesului contravențional, s-a stabilit că cet. BORDIAN Elena intenționat a chemat mai multe rude în incinta primăriei pentru a se răzbuna pe primarul satului astfel cauzând un dezastru şi tulburând liniștea publică, la fel cet. BORDIAN Elena de mai mult timp este în conflict cu primarul *****.

Sintetizând materialele cauzei, cercetând probele administrate în cadrul procesului contravențional, consideră că în privința cet. BORDIAN Elena la data de 05.09.2024 a fost întocmit procesul verbal cu privire la contravenție nr. MAI 06431258 în baza art.354 alin.(1) Cod contravențional al Republicii Moldova..

În contextul normelor precitate agentul constatator a specificat faptul că instanța de judecată este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de părți. Prin urmare, verificând materialele cauzei contravenționale instanța a făcut o analiză multilaterală şi coerentă a tuturor probelor, legătura între ele şi, fără a motiva concluzia sa în ce privește acceptarea unor probe şi, respectiv de ce le respinge pe altele.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

În conformitate cu art.3 alin.(1) Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

În conform art.471 alin.(1) Cod contravențional, recursul se judecă de un complet din 3 judecători, fără prezența părților.

La judecarea recursului, Colegiul Penal reieșind din modificările operate prin Legea nr.245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), în temeiul art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală (în redacția Legii nr.245 din 31.07.2023 „pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional", în vigoare din 22.08.2023), Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei penale în ordine de recurs, în lipsa părților, fiindu-le comunicat acestora despre data, ora și locul examinării cauzei penale și cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Fiind notificate de către instanța de recurs părțile la proces, în conformitate cu art.471 alin.(2) Cod contravențional, agentul constatator, și contravenientul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată. Deci, cauza contravențională se va examina în lipsa părților în procedură scrisă.

La data de 04 iunie 2025, prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, BODIAN Elena a depus referință la recursul declarat de agentul constatator Victor MORARI, împotriva Hotărârii Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, prin care a solicitat respingerea recursului ca fiind nefondat și menținerea fără modificări a Hotărârii primei instanțe ca fiind una legală și întemeiată.

5. Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate şi cercetate de prima instanţă, Colegiul penal ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de agentul constatator Victor MORARI, împotriva Hotărârii Judecătoriei Străşeni (sediul Călăraşi) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, cu casarea integrală a hotărârii şi dispunerea rejudecării cauzei de către instanţa de fond, în alt complet de judecată, din considerentele ce succed.

6. În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod contravenţional, *după examinarea recursului, instanţa de recurs admite recursul, casând hotărârea atacată, parţial sau integral, şi dispune rejudecarea cauzei în primă instanţă dacă este necesară administrarea de probe suplimentare, dacă a constatat încălcări ale normelor de procedură privind formarea completului instanţei de judecată, privind citarea obligatorie a părţilor, privind respectarea dreptului la apărare şi a dreptului la interpret, precum şi dacă a constatat încălcări ale prevederilor art.33-35 Cod de procedură penală aplicate corespunzător.*

Conform art.466 Cod contravenţional, hotărârile judecătoreşti contravenţionale pot fi atacate cu recurs, pentru a se repara erorile de drept, în următoarele temeiuri:; *d) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia ori motivarea soluţiei contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde dispozitivului pronunţat după deliberare.*

Colegiul penal reţine, că la judecarea cauzei instanţa de fond nu a ţinut cont de cerinţele art.458 Cod contravenţional, care prevede că la examinarea cauzei contravenţionale instanţa de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenţiei imputate, existenţa cauzelor care înlătură caracterul contravenţional al faptei, vinovăţia persoanei precum şi alte circumstanţe ce au importanţă la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi la apărare. Or, studiind materialele prezentate în coroborarea cu hotărârea primei instanţe, se constată, că instanţa de judecată a examinat cauza superficial şi unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar.

Reieşind din prevederile art.6 al CEDO, pronunţarea de către instanţele de judecată a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanţiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligaţia instanţei de judecată de a se expune în hotărârile emise asupra tuturor cerinţelor pricinii, precum şi asupra argumentelor invocate de către intimat întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz, 26). În sensul art.6 alin.(1) al Convenţiei, instanţele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care îşi întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noţiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noţiunea de proces echitabil impune ca instanţele de judecată să motiveze nu doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esenţiale care-i sunt supuse aprecierii şi să nu se mulţumească de a proba pur şi simplu concluziile uneia dintre părţi.

7. În temeiul prevederilor art.462 alin.(1) Cod contravenţional, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală, întemeiată şi motivată*.

În continuare Colegiul relevă că, domeniul contravențional a fost asimilat „acuzațiilor în materie penală”, în înțelesul european autonom al art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Analizând situația de fapt a cauzelor *Ziliberberg contra Moldovei*, hotărâre din 01.02.2005, §35 și *Anghel contra României*, hotărâre din 04.10.2007, §52, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste spețe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de acuzații penale. Astfel, în materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice materiei penale, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de art.6 §2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În corespundere cu prevederile art.440 alin.(1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existența contravenției, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare. Conform prevederilor art.442 alin.(1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Astfel, calificarea faptei constituie stabilirea caracterului acesteia, încadrarea în textul de lege care o prevede şi o sancționează şi determinarea în fapta comisă, a condițiilor cerute de norma de incriminare pentru existenta acestei fapte.

8. În fapt, reieșind din materialele cauzei Colegiul penal reține că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 și a deciziei de sancționare, BORDIAN Elena a fost recunoscut vinovată și sancționată contravențional, conform art.354 alin.(1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată o amendă în mărime de 6 (șase) unități convenționale, ceea ce constituie 300 (trei) lei.

Fapta contravențională reținută de către agentul constatator și consemnată în procesul-verbal cu privire la contravenție rezidă în faptul că BORDIAN Elena, la 04 septembrie 2024 ora 08:40 aflându-se în incinta primăriei ***** a manifestat un comportament huliganic astfel strigând pe un ton ridicat fapt ce a deranjat alte peroane.

Faptele contravenientei BORDIAN Elena au fost calificate de agentul constatator în baza art.354 alin.(1) Cod contravențional, *huliganismul nu prea grav - adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acţiuni similare ce tulbură ordinea publică şi liniştea persoanei fizice.*

La data de 17 septembrie 2024, BORDIAN Elena a contestat decizia agentului constatator și a procesului verbal cu privire la contravenție cu seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024.

Drept consecință, instanța de fond, concluzionând că agentul constatator a întocmit procesul verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 cu încălcarea prevederilor art.443, a anulat procesul verbal cu privire la contravenție și încetat procesul contravențional, intentat în privința lui BORDIAN Elena, dat fiind faptul

că agentul constatator nu a depus diligență maximă în acumularea probelor care să demonstreze vinovăția contravenientului.

9. Astfel, Colegiul penal lecturând textul hotărârii atacate, în raport cu circumstanțele faptice stabilite mai sus şi ținând cont de prevederile legale aplicabile în speță, menționează că, instanța de fond nu a dat o apreciere cumulului de probe și nu a ținut cont de cerințele art.457-458 Cod contravențional, care prevăd examinarea contravenției sub toate aspectele, complet și obiectiv, clarificând circumstanțele ce au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit prevederilor art.458 alin.(1) Cod contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Se subliniază că, CtEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate și să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art.6 îi atribuie „instanței" obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora și fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct.19-20, pct.59 și 61).* Curtea evidențiază că trebuie să se țină seama de relevanța și incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei *(Jahnke și Lenoble împotriva Franței (dec.), nr.40490/98 și Dima împotriva României, 16.11.2006).*

Colegiul notează că prin prisma prevederilor ce guvernează speța dedusă judecății reiterează că, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor şi libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum şi în prevenirea săvârșirii de noi contravenții.

Instanța de recurs menționează că, contravenția se consideră săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conștient survenirea acestor urmări.

În speță, Colegiul reține că conform art.7 Cod contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod. În conformitate cu art.8 alin.(2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Potrivit art.10 Cod contravențional, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Fapta prejudiciabilă constituie temeiul real al

răspunderii contravenționale și se manifestă sub două forme prin intenție sau din imprudență. Intenția este o comportare activă prin care se încalcă o normă prohibitivă ce interzice o anumită activitate, iar imprudența constă din faptul, că persoana care săvârșește fapta își dă seama și prevede urmările care vor surveni în urma acesteia, dar consideră, că în mod ușuratic vor putea fi evitate.

Conform prevederilor art.14 alin.(1)-(3) Cod contravențional, contravenția se săvârșește cu intenție sau din imprudență. Contravenția se consideră săvârșită cu intenție dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit sau a admis în mod conștient survenirea acestor urmări. Contravenția se consideră săvârșită din imprudență dacă persoana care a săvârșit-o își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate, ori nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deși trebuia şi putea să le prevadă.

În acord cu art.374 Cod contravențional, procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților şi a altor persoane titulare de drepturi şi de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea şi soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor şi condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției. Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvârșirea contravenției. Procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală, precum şi al normelor dreptului internațional şi ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile şi libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

10. Astfel, cu referire la legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, analizând cuprinsul acestuia prin raportare la cerințele prevăzute de lege sub sancțiunea nulității absolute, instanța constată că dispozițiile legale în materie au fost respectate. Iar, procesul-verbal cuprinde toate mențiunile prevăzute de art. 443 și 445 Cod contravențional, neexistând temeiuri de nulitate absolută.

Cu precădere la caz, instanța de recurs precizează că legea contravențională prevede redactarea într-o anumită forma *„ad validitatem”* a procesului-verbal cu privire la contravenție reieșind din prevederile art.443 Cod contravențional, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmită, iar în acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art.443 Cod contravențional sunt impuse și prin prisma art.445 Cod contravențional.

Colegiul penal reține că, Legea prevede redactarea procesului verbal într-o anumită formă *ad validatem*, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit, astfel la cazul dedus spre examinare au fost respectate prevederile art.443 alin.(1) lit.d), e) Cod contravențional, și anume, procesul-verbal cu privire la contravenție va include încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale

elementelor constitutive ale contravenției; va cuprinde fapta contravențională, locul și timpul săvârșirii ei, circumstanțele cauzei care au importanță pentru stabilirea faptelor și consecințelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenție.

Colegiul consideră că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei, or, la materialele cauzei sunt anexate proces-verbal cu privire la contravenție nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 în original (a se vedea f.d. 19), care a fost întocmit în prezența făptuitorului BORDIAN Elena, or concluzia instanței de judecată precum că învinuirea privind săvârșirea faptei, reținută prin procesul verbal cu privire la contravenție, nu se confirmă prin nici o probă, Colegiul le respinge ca neîntemeiate.

Colegiul notează că procesul verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 a fost întocmit în prezența făptuitorului BORDIAN Elena care la semnat, iar la rubrica „obiecții" nu a indicat că are careva obiecții, mai mult că, la rubrica nr. 18, 19, din procesul verbal cu privire la contravenție, unde se specifică faptul că recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă sancțiunea stabilită precum și aducerii la cunoștință a drepturilor și obligațiilor, este aplicată semnătura cet,. BORDIAN Elena, astfel se constată că, BORDIAN Elena a recunoscut faptul comiterii contravenției imputate. (f.d. 19).

Prin urmare, Colegiul consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind lipsa faptului contravenției, or, conform procesului verbal cu privire la contravenție, ultima a recunoscut cele încriminate, faptul dat fiind certificat prin semnătura făptuitorului în procesul verbal cu privire la contravenție, or procesul-verbal de constatare a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal.

Concomitent, se atestă că agentul constatator a descris în conținutul actelor contestate fapta contravențională, formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită contravenientului să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. Astfel, analizând procesul-verbal cu privire la contravenție, *Colegiul nu a constatat careva încălcări care ar rezulta în necesitatea anulării acestora iar forța probantă a lor nu a fost înlăturată, în privința cărora se atestă o prezumție de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa.*

Colegiul notează că la rubrica „ *prin ce a comis contravenția prevăzută la art. "* este indicat încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională şi indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției, prin urmare instanța de fond urma să constate dacă, mențiunile date pun la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și influențează în mod decisiv fondul cauzei.

De menționat că procesul-verbal de constatare și a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal. *După cum rezultă din analiza de mai sus, procesul verbal a fost întocmit cu respectarea tuturor dispozițiilor legale, astfel încât consemnările făcute de către agentul constatator în cuprinsul acestuia referitoare la situația de fapt beneficiază de prezumția veridicității.*

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal și a deciziei contestate, instanța evidențiază că forța probantă a acestora în cauzele contravenționale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putându-se reglementa importanța fiecărui mijloc de probă, însă instanța are obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul (cauza Bosoni împotriva Franței, hotărârea din 7 iunie 1999).

Concomitent, în jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 6 § 1 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, însă acesta nu stabilește reguli precise privind admisibilitatea probelor (a se vedea, de exemplu, Schenk împotriva Elveției, 12 iulie 1988, § 46 și Lhermitte împotriva Belgiei [MC], 29 noiembrie 2016, § 83), iar prin urmare, întrebarea la care trebuie să se răspundă este dacă procedura în ansamblu a avut un caracter echitabil (Svetina împotriva Sloveniei, 22 mai 2018, § 43).

Respectiv, pentru a determina dacă procedura în ansamblu a fost echitabilă, trebuie să se aibă în vedere dacă dreptul la apărare a fost respectat, iar în particular, trebuie să se examineze dacă persoanei i-a fost oferită posibilitatea de a contesta autenticitatea probelor și de a se opune utilizării acestora (a se vedea Zhang împotriva Ucrainei, 13 noiembrie 2018, § 57), condiții care în accepțiunea instanței de recurs au fost respectate în acest caz.

11. Cu referire la temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenție, Colegiul consideră că instanța de fond a încetat procesul contravențional din motive formale, fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei. La materialele dosarului sunt anexate, între altele:

- *Înștiințarea telefonică din 04 septembrie 2024* potrivit căreia a fost recepționat apelul telefonic de la DAVID Ina locuitor a ***** care a declarant că în incinta primăriei s. Temeluți sunt două persoane agresive. (f.d. 7);
- *Plângerea depusă de DAVID Ina la 05 septembrie 2024*, potrivit căreia se solicită tragerea la răspundere pe BORDIAN Vasile, BORDIAN Elena care în data de 04 septembrie 2024 în jurul orei 08:20 în incinta Primăriei satului *****a numit-o cu cuvinte necenzurate. (f.d. 8);
- *Plângerea scrisă de DAVID Ina la 04 septembrie 2024*, potrivit căreia David Ina a indicat că în data de 04 septembrie 2024, BORDIAN Vasile în incinta Primăriei a început să răcnească și a numit-o cu cuvinte necenzurate, în public la locul de serviciu. BORDIAN Elena în fiecare zi perturbează activitatea Primăriei. BORDIAN Vasile a fost oprit de soția sa BORDIAN Elena. Ea (DAVID Ina) nu a numit pe nimeni în nici un fel. Nu este pentru prima dată când BORDIAN Vasile o numește. (f.d. 9-10);
- *Procesul-verbal de audiere a victimei DAVID Ina din 05 septembrie 2024*, în care au fost consemnate declarațiile victimei potrivit cărora în data de 4 septembrie 2024 dimineața a venit la Primărie, unde s-a întâlnit cu BORDIAN Vasile, care se afla în biroul Primarului. La un moment dat ultimul a început a striga la ea, iar ulterior BORDIAN Elena a început a striga și a manifesta un comportament agresiv fapt pentru care a apela la serviciul „112”. Conflicte cu ultimii nu a avut. (f.d. 11);
- *Procesul-verbal de audiere a martorului COROLEȚCHI Gheorghe din 05 septembrie 2024* care a declarat că în data de 04 septembrie 2024, în jurul orei 08:00 se afla în drumul din fața Primăriei și la un moment dat a auzit gălăgie și a intrat în Primărie.

Acolo Primarul și BORDIAN Elena se contrau. Nu s-a implicat, a stat la o parte și a ascultat. (f.d. 12);

- *Procesul-verbal de audiere a martorului SPINEI Vadim din 05 septembrie 2024* care a declarat că, a fost martor la conflictul dintre DAVID Ina și BORDIAN Vasile, ce a avut loc în incinta Primăriei. BORDIAN Vasile striga la secretară și a numit-o cu cuvinte necenzurate. Anterior conflictului BORDIAN Vasile a strigat și la el (COROLEȚCHI Gheorghe) l-a numit cu cuvinte necenzurate după care a început să îl agreseze fizic. A apelat la serviciul „112". Nu este primul conflict cu BORDIAN Vasile (f.d. 13);
- *Procesul-verbal de audiere a martorului NEGRU Zinaida din 05 septembrie 2024*, din care rezultă că în data de 04 septembrie 2024, a venit la Primăria satului *****pentru a primi o decizie în privința soțului său. La data de 05 septembrie 2024, a fost martor la conflictul dintre Primar și contabilă. Martorul a precizat că de față nu s-a numit nimeni cu cuvinte necenzurate. (f.d. 14);
- *Procesul-verbal de audiere a martorului NEGRU Gheorghe din 05 septembrie 2024*, în care au fost consemnate declarațiile ultimului potrivit cărora în data de 05 septembrie 2024, aproximativ la ora 08:00 a venit la Primăria din satul *****, pentru a cere explicații de la Primar referitor la evenimentele din 28 august 2024. A fost martor la conflictul dintre BORDIAN Vasile și DAVID Ina, care l-a numit pe primul cu cuvinte jignitoare. Nimeni nu s-a agresat fizic. (f.d. 15);
- *Procesul verbal de audiere a persoanei în privința căreia a fost pornit proces contravențional BORDIAN Elena din 05 septembrie 2024* , în care au fost consemnate declarațiile potrivit cărora în data de 04 septembrie 2024, în timp ce se afla la serviciu în Primăria satului *****, aproximativ pe la ora 08:05 s-a apropiat de cabinetul primarului pentru a-l întreba despre un act de dispoziției, iar ultimul i-a comunicat să se deplaseze la Călărași și că să plece cu automobilul de serviciu. Nu a observat cu DAVID Ina s-a apropiat de ei. <u>Recunoaşte că a vorbit cu un ton ridicat</u>, dar nu a numit pe nimeni cu cuvinte necenzurate și nici nu a agresat pe nimeni fizic. (f.d. 17);
- *Proces-verbal cu privire la contravenție serie/nr. 431258 din 05 septembrie 2024* întocmit în privința Elenei BORDIAN învinuită de comiterea contravenției prevăzute de art.354 alin.(1) Cod contravențional, din care urmează că agentul constatator a stabilit că în data de 04 septembrie 2024, BORDIAN Elena aflându-se în incinta primăriei satului *****a manifestat un comportament huliganic, astfel strigând pe un ton ridicat, fapt ce a deranjat alte persoane.

În acest context, concluzia instanței de judecată conform căreia învinuirea reținută prin procesul-verbal cu privire la contravenție nu se confirmă prin nicio probă este respinsă de Colegiu ca fiind neîntemeiată. Instanța de fond nu a apreciat în mod corespunzător probele administrate și anexate de agentul constatator, care susțin temeinicia procesului-verbal și legalitatea întregului proces contravențional. Colegiul penal explică faptul că, instanța de fond, urma să dea apreciere materialelor dosarului contravențional și să se expună asupra pertinenței și concludenții acestora. Mai ales că, acuzația în materie contravențională este de un grad de intensitate mai scăzut decât în materia penală, ceea ce, pe cale de consecință, scade și din intensitatea rigorilor formale la administrarea probatoriului de către agentul constatator.

Prin urmare, instanța de recurs consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind lipsa faptului contravenției, or procesul-verbal de constatare a contravenției este un act administrativ cu caracter individual și se va bucura de prezumția de veridicitate aplicabilă actelor administrative, în măsura în care a fost întocmit legal. Mai mult ca atât Colegiul penal reține că însăși contravenienta BORDIAN Elena a recunoscut faptul că a vorbit cu un ton ridicat, or potrivit procesului verbal de audiere a persoanei în privința căreia a fost pornit proces contravențional BORDIAN Elena din 05 septembrie 2024 ,a declarat că *recunoaște că a vorbit cu un ton ridicat*, declarații care sunt în concordanță cu declarațiile victimei DAVID Ina care a menționat *că BORDIAN Vasile, care se afla în biroul Primarului. La un moment dat ultimul a început a striga la ea, iar ulterior BORDIAN Elena a început a striga și a manifesta un comportament agresiv fapt pentru care a apela la serviciul „112”.*

Pertinente reține Colegiul și declarațiile martorului COROLEȚCHI Gheorghe din 05 septembrie 2024 care a declarat că *în data de 04 septembrie 2024, în jurul orei 08:00 se afla în drumul din fața Primăriei și la un moment dat a auzit gălăgie și a intrat în Primărie. Acolo Primarul și BORDIAN Elena se contrau, și* a martorului SPINEI Vadim din 05 septembrie 2024 care a declarat că, *a fost martor la conflictul dintre DAVID Ina și BORDIAN Vasile, ce a avut loc în incinta Primăriei. BORDIAN Vasile striga la secretară și a numit-o cu cuvinte necenzurate. Anterior conflictului BORDIAN Vasile a strigat și la el (COROLEȚCHI Gheorghe) l-a numit cu cuvinte necenzurate după care a început să îl agreseze fizic. A apelat la serviciul „112”. Nu este primul conflict cu BORDIAN Vasile*

12. Astfel hotărârea instanței de fond nu reflectă toate circumstanțele invocate la judecarea cauzei de către agentul constatator, nu atestă o analiză serioasă din partea instanței a tuturor probelor prezentate în complexitatea lor, astfel soluția instanței de fond de principiu nu corespunde rigorilor art.462 Cod contravențional, or instanța face referire la faptul că de către agentul constatator nu a prezenta nici o probă ce să confirme vinovăția persoanei de comiterea contravenției imputate, or la materialele cauzei contravenționale *se regăsește procesul verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 întocmit în privința lui BORDIAN Elena în baza art.354 alin.(1) Cod contravențional.(f.d.19) care a fost întocmit în prezența contravenientului, care a semnat și a recunoscut vinovăția în comiterea contravenției imputate, a semnat procesul verbal și nu a obiectat, declarațiile martorilor în coroborare cu celelalte materiale prezentate de agentul constatator”* prin urmare instanța de judecată nu a suspus aprecierii corespunzătoare prin prisma prevederilor art.425 alin.(2) în coroborare cu art.442 alin.(1) al Codului contravențional, care rezultă că procesul verbal cu privire la contravenție cu seria/nr MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 face dovada cu privire la situația faptică și încadrarea în drept stabilită de agentul constatator personal în timpul săvârșirii nemijlocite a contravenției, urmând a fi examinat în raport cu actele existente la dosar.

Totodată Colegiul apreciază că instanța de fond nu a acordat aprecierea cuvenită declarațiilor martorilor, care a relatat în mod clar și detaliat circumstanțele petrecute la data de 04.09.2024, ora 08:20, în incinta primăriei satului *****. Aceste mărturii constituie probe esențiale pentru stabilirea temeiniciei acuzației formulate în procesul-verbal cu privire la contravenție, mai ales în condițiile în care martorii au fost preîntâmpinați, înainte

de a fi audiați, despre răspunderea penală pentru refuzul sau eschivarea de a face declarații, conform art.313 Cod penal, precum și pentru declarații false date cu bună știință, conform art.312 Cod penal. Aceste împrejurări conferă o valoare probatorie sporită declarațiilor martorilor, care reprezintă probe în sensul prevederilor art.425 Cod contravențional. Cu toate acestea, instanța de judecată nu a apreciat în mod corespunzător aceste declarații, neanalizând în profunzime implicațiile lor în fondul cauzei.

Din interpretarea art.6 al CEDO, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.

Prin urmare potrivit materialelor cauzei contravenționale sunt anexate probele prin care agentul constatator și-a susținut învinuirea adusă contravenientei circumstanțe cărora instanța de judecată nu le-a dat nici o apreciere corespunzătoare, or la emiterea soluției de încetarea a procesului contravențional din motivul lipsei faptei contravenționale instanța de fond nu a examinat procesul verbal cu privire la contravenție în cumul cu celelalte probe anexate la materialele cauzei contravenționale, circumstanțe care au fost elucidate cu deosebită precizie și claritate în conținutul procesului verbal cu privire la contravenție.

Colegiul reține eronată și pripită concluzia primei instanțe, precum că, procesul verbal cu privire la contravenție în privința contravenientei BORDIAN Elena a fost întocmit în lipsa probelor pertinente și utile speței, or, instanța de recurs atestă că acest fapt nu pune la îndoială temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024 și nu influențează în mod decisiv fondul cauzei, deci instanța de fond a constat eronat lipsa probelor la materialele cauzei, or de către agentul constatator au fost prezentate probe care susțin învinuirea adusă.

Reieșind din constatările primei instanțe, Colegiul Penal conchide că, hotărârea primei instanțe este bazată pe argumente superficiale nefiind dat un răspuns cert privind temeiul de încetarea a procesului contravențional intentat în privința lui BORDIAN Elena în baza art.354 alin.(1) Cod contravențional. Or, instanța de fond a expus circumstanțele de fapt ale cauzei fără a da o aprecierea acțiunilor și probelor prezentate de către agentul constatator, ba mai mult o simplă invocare a prevederilor legale nu constituie o hotărâre motivată prin prisma art.462 Cod Contravențional, iar temeiurile indicate în hotărârea respectivă, vin în contradicție cu materialele cauzei și circumstanțele stabilite la caz. În această ordine de idei, reieșind din raționamentele expuse, instanța de recurs consideră că instanța de fond în mod nejustificat și pripit a purces la încetarea procesului contravențional și anulând procesul verbal cu privire la contravenție din motive formale.

Astfel, Curtea a menționat în pct.42 din Hotărârea din data de 29.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art.445 și art.461 Cod Contravențional că *sistemul de sancţionare al statului trebuie să funcţioneze de o asemenea manieră încât cei vulnerabili să fie convinşi că sistemul judiciar va reacţiona împotriva ilegalităţilor comise faţă de ei şi nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiţi. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenționale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.*

Instanța de recurs consideră că instanța de fond a examinat cauza contravențională fără a ține cont de toate circumstanțele cauzei, or, instanța de judecată a examinat cauza superficial şi unilateral fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar şi anume: nu a stabilit şi nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, nu a analizat şi cercetat toate probele pro şi contra care indică la persoana celui vinovat, mai mult nu a verificat corectitudinea declarațiilor , părților şi a agentului constatator, or prin cererea de recurs declarată de agentul constatator s-a invocat mai multe circumstanțe cărora instanța de judecată nu le-a dat nici o apreciere corespunzătoare.

Mai mult, hotărârea instanței de fond nu reflectă toate circumstanțele invocate la judecarea cauzei de către agentul constatator, nu atestă o analiză serioasă din partea instanței a tuturor probelor prezentate în complexitatea lor, astfel soluția instanței de fond de principiu nu corespunde rigorilor art.462 Cod contravențional. În consecință, Colegiul penal a reținut că instanța de fond a examinat cauza în mod superficial și unilateral, fără a da o apreciere obiectivă probelor din dosar, adică prezenței sau lipsei probelor anexate la materialele cauzei pentru confirmarea vinovăției contravenientului, rezultă că în hotărârea instanței nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor, legătura între ele și, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește aprecierea tuturor probelor prezentate de agentul constatator.

Colegiul penal mai reține că, instanța de fond nu a ținut cont de circumstanțele invocate de agentul constatator și nu a dat răspuns la cele mai importante obiecții ale acestuia vizavi de cauza examinată. Toate aceste circumstanțe pun la îndoială faptul că instanța de fond ar fi pătruns în esența cauzei și că ar fi examinat cauza obiectiv și multiaspectual. În aceste circumstanțe, se denotă faptul că instanța nu a examinat complet și obiectiv cauza contravențională dată, iar la emiterea hotărârii nu a dat deplină importanță prevederilor art.462 alin.(4) Cod contravențional.

13. Prin urmare, Colegiul consideră eronată și pripită concluzia primei instanțe, privind încetarea procesului contravențional, or, instanța de recurs atestă că, instanța de fond urma să examineze cauza contravențională sub toate aspectele, să cerceteze probele acumulate de agentul constatator. Astfel, rezultă că în hotărâre nu sunt analizate probele pe care instanța își întemeiază soluția, nu s-a făcut o analiză multilaterală și coerentă a tuturor probelor din materialul contravențional prezentat, legătura între ele, nefiind motivată concluzia instanței în ce privește acceptarea unor probe, și respectiv, respingerea altora.

Aceste fapte constituie o neglijare a prevederilor art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, întrucât, Convenția impune obligația oricărei instanțe de a indica suficient de clar motivele pe care s-a sprijinit. Această exigență, care contribuie la garantarea respectării principiului bunei administrări a justiției, nu poate fi întotdeauna înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument al părților. Instanțele naționale sunt obligate să-și motiveze deciziile, ceea ce nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument, dar ca o obligație de a se pronunța asupra problemelor cele mai importante ridicate în speță *(a se vedea în acest sens cauza Ruiz Torija şi Hiro Balani împotriva Spaniei, hotărârea din 09.12.1994, sau Grigore Vlasia Vasilescu împotriva României, hotărârea din 06.06.2006).*

Respectiv, circumstanțele stabilite supra, combat concluzia primei instanțe, ceea ce denotă că instanța de fond nu și-a motivat corespunzător soluția. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța de judecată nu a efectuat, prin ce au fost ignorate normele dreptului procedural și dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea hotărârii atacate și remiterea cauzei la o nouă examinare, în aceiași judecătorie, în alt complet de judecată.

În acest context, instanța de recurs reiterează că instanța de fond este obligată să se pronunțe asupra tuturor argumentelor invocate de participanții la proces. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin împotriva Moldovei, Cererea nr. 36755/06, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum și posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (c.f. Hirvisaari împotriva Finlandei, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001).

La judecarea cauzei instanța de fond urmează să țină cont de cerințele art.458 Cod contravențional, care prevede că, „la examinarea cauzei contravenționale instanța de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenției imputate, existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei, vinovăția persoanei precum și alte circumstanțe ce au importanță la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil și la apărare”.

Subsecvent celor enunțate, din considerentele menționate supra şi având în vedere faptul că prima instanță nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, ținând cont de faptul că încălcarea normelor de drept ce a dus la soluționarea eronată a pricinii nu poate fi corectată în instanța de recurs, iar acest fapt constituie temei de remitere a pricinii la rejudecare în prima instanță, Colegiul Penal consideră necesar de a admite recursul declarat de agentul constatator Victor MORARI, a casa Hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, şi a remite cauza respectivă la rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

14. Conducându-se de prevederile art.473 alin.(1) pct.2) lit.c), 474 Cod contravențional al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de agentul constatator Victor MORARI.

Se casează integral Hotărârea Judecătoriei Strășeni (sediul Călărași) nr. 5r-81/2024 din 21 ianuarie 2025, în cauza contravențională intentată prin Procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 431258 din 05 septembrie 2024, în privința lui **BORDIAN Elena**, în temeiul art.354 alin.(1) Cod contravențional și se remite cauza în vederea rejudecării în prima instanță, într-un alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Silvia CECAN**

Judecătorii **Denis BĂBĂLĂU**

Vitalie BUDECI